

ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВО-ПРИКЛАДНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТА «ЗАХИСТ УКРАЇНИ»

На сьогоднішній день формування військово-прикладних умінь і навичок студентів фахових коледжів є актуальною проблемою української системи освіти, оскільки наша держава виборює свою незалежність у війні з росією-окупантом. Пошуки шляхів формування військово-прикладних умінь і навичок студентів фахових коледжів під час викладання предмета «Захист України» спонукали нас звернути особливу увагу на дидактичні принципи.

Аналіз праць науковців (В. Бондар, В. Бойченко, Н. Кононець, В. Краєвський, В. Максименко, І. Малафійк, К. М'ясоєдніков, К. Пашко, М. Фука, Ю. Щирба, О. Шевченко та ін.), дозволив трактувати дидактичні принципи у процесі формування військово-прикладних умінь і навичок студентів фахових коледжів під час викладання предмета «Захист України» наступним чином:

– *Принцип науковості* (організація процесу навчання студентів фахових коледжів предмету «Захист України» з урахуванням досягнень сучасної науки в галузях математики, культури, природничих наук, економіки, суспільно-гуманітарних наук, основ здоров'я, цивільного захисту, домедичної допомоги, військових наук, цифрових технологій);

– *Принцип природовідповідності* (передбачає, що компетентнісний потенціал предмета «Захист України» (за ключовими компетентностями, визначеними навчальною програмою), викладання основ військової справи має відповідати віковим особливостям студентів фахових коледжів (хлопців та дівчат 10-11 класів загально-освітньої школи) та рівню їх розвитку, враховуючи їх природні індивідуальні здібності й інтереси);

– *Принцип систематичності та послідовності* (передбачає актуалізацію раніше вивченого матеріалу з різних предметів навчальних планів 10-11 класів, з урахуванням ознак подібності з новим навчальним матеріалом – дисципліною «Захист України» за напрямками «військові-історичні, правові основи захисту України», «допризовна підготовка», «цивільний захист», «домедична допомога»);

– *Принцип доступності* (передбачає, щоб вся сукупність знань про військову справу, вся різноманітність і глибина їх була зрозумілою для всіх студентів фахових коледжів, і хлопців, і дівчат, у відповідності з рівнем їхнього розумового розвитку);

– *Принцип наочності* (передбачає гармонійне поєднання текстової навчальної інформації з різними засобами наочності в процесі навчання дисципліни «Захист України», забезпечення умов для образного та візуального сприйняття навчального матеріалу під час опанування основами військової справи);

– *Принцип свідомості й активності навчання* (вимагає від студентів фахових коледжів не простого механічного заучування навчального матеріалу, але й усвідомлення й осмислення феномена «захисник України», глибокого дослідження наукових концепцій розвитку галузі військових наук як важливого чинника поступального прогресивного розвитку України як незалежної держави, захисту її територіальної цілісності й суверенітету, захисту її громадян, активізації навчально-пізнавальної та самостійної пізнавальної діяльності у напрямі опанування військовою справою);

- *Принцип зв'язку теорії та практики* (передбачає єдність теоретичної, практичної, фізичної і психологічної підготовки студентів фахових коледжів до захисту України);
- *Принцип міцності знань* (передбачає процес побудови знань з основ захисту України, а саме систематизованих знань, які надовго зберігались би в пам'яті студентів фахових коледжів, легко відтворювались і застосовувались при розв'язуванні різних військово-прикладних завдань, тобто перетворювались у стійкі військово-прикладні уміння та навички);
- *Принцип емоційності* (передбачає забезпечення у студентів фахових коледжів позитивних емоцій під час опанування військовою справою, які відіграють роль внутрішньої спонукальної сили у навчальній діяльності до опанування змістом предмета «Захист України» та позитивної мотивації до ролі захисника України, служби у ЗСУ);
- *Принцип оптимізації навчання* (передбачає пошуки оптимальних умов для формування, розвитку й реалізації військово-прикладних умінь і навичок студентів фахових коледжів у навчальному середовищі закладу фахової передвищої освіти);
- *Принцип виховання* (виходить із триєдності навчальних цілей – «навчання-виховання-розвиток», і передбачає посилення орієнтації навчального середовища фахового коледжу на виховання студента як громадянина-патріота, свідомого до виконання ролі захисника України, до служби у ЗСУ);
- *Принцип контролю і корекції знань* (передбачає ефективну навчальну взаємодію між викладачами й студентами, а також отримання викладачем об'єктивної інформації про навчальні досягнення студентів фахових коледжів у царині опанування основами військової справи та реалізацію корекційних заходів на основі порівняння реального ступеня досягнення цілей навчання, реального рівня сформованості військово-прикладних умінь і навичок із запланованим).

Список використаних джерел

1. Бородай Е. Дидактичні умови реалізації військово-прикладних умінь і навичок учнів у навчальному середовищі старшої школи. (Дис. канд. пед. наук). Полтава, 2021. 299 с.
2. Бородай Е., Кононец Н., Костевський О. Дидактичні умови формування військово-прикладних умінь і навичок студентів в освітньому середовищі закладів фахової передвищої освіти. *Освітні, педагогічні науки: методологія, теорія, практика : колективна монографія* / наук. ред. В. Фазан, В. Мокляк ; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. С. 298–330.

Олександр КОСТЕВСЬКИЙ

ПОНЯТТЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПРЕДМЕТА «ЗАХИСТ УКРАЇНИ» ДО ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Інтерактивні технології навчання, як зазначають вітчизняні науковці, орієнтовані на реалізацію пізнавальних інтересів і потреб особистості, тому особлива увага під час їх реалізації приділяється організації процесу ефективної комунікації, в якій учасники процесу взаємодії мобільніші, відкритіші й активніші. Основою інтеракції є принцип багатосторонньої взаємодії, яка характеризується відсутністю полярності і мінімальною сконцентрованістю на точці зору вчителя (Пометун, Пироженко, 2004).

Беручи до уваги суть інтерактивного навчання (організація навчального процесу на засадах активної постійної взаємодії всіх учнів, співнавчання, взаємонавчання (колективне, групове, навчання у співробітництві), суб'єктність освітнього процесу,